

En gammel Præsteslægt.

Ved Lærer Ferd. P. Blidstrup.

I Døstrup Sogn i Sønderjylland, N. V. for Løgumkloster, har siden Reformationen siddet en Række gode, lutherske Præster, som har været saa stærkt knyttet til dette Sogn, at det uafbrudt i 328 Aar (fra 1537 til 1865) har haft Præster, som hele Rækken igennem var knyttede til hinanden med Slægtskabs Baand.

Døstrup Sogn laa under Ribe Stift indtil 1864, da det indlemmedes i Tyskland; men ved Genforeningen kom det atter tilbage.

En af disse Præster, Joh. Peter Nikolaj Brorson, har 1766 efterladt et Haandskrift, en Beskrivelse af Døstrup Sogn, som opbevares paa Universitetsbiblioteket (Additamenta 334, 4to). Han omtaler særlig Præsterne, og hans Optegnelser er benyttet i det følgende:

Anledningen til, at han forfattede dette Skrift, var en Anmodning derom fra Biskop Bloch i Ribe. Han indleder nemlig sit Skrift saaledes: »Høyædle Høyærværdige Hr. Biscop! Min Høystærede Høygunstigste dyrebareste Hr. Biscop og Velynder! Da Deres Høyædle Høyærværdigheds Høystærede Skrivelse til vor Frommeste Hr. Provst Clausen af dato 11. November 1765 her i Herredet har circuleret, som forlan-

gede af Præsterne i Herredet at melde hvad der er bekiendt, der kunde være tienligt til Deres Høyærværdigheds i Arbeide havende Historie over Ribe Stifts Geistlige; Saa tager jeg mig den Frihed at overlevere efterfølgende Ting til Giensvar paa de mig til Besvarelse forelagde Spørgsmaal.«

Den første lutherske Præst var

1. Knud Jensen. Han blev kaldet 1537, var Præst i Døstrup i 49 Aar, Provst i 30 Aar og døde 1586. 81 Aar gl.

2. Jens Knudsen, hans Søn, døde 1602, efter at have været Præst i Sognet i 22 Aar, 48 Aar gl.

3. Michel Andersen, kaldet 1603, ægtede Formandens, Jens Knudsens Enke, var Præst i 39 Aar, Provst i 24 Aar og døde 1641, 69 Aar gl. Han kom fra Burkal i Tønder Provsti og i »en ældgammel, forslit og meestendeels opslit liden Kirkebog, indsyet i gammel paltet Pergament og skrevet i en liden Octave findes af denne Præst Selv optegnet, at Han Dom. 6 post. Trinit. d. 3. Julii blev ordineret til Sogne-Præst for Døstrup Meenighed af Hr. Biscop Mag. Peder Hegelund. Og for at fornøye Deres Høyædle Høyærværdighed, min Høystærede dyrebareste og Høygunstige Hr. Biscop vil jeg heldst af den gamle Bog anføre Hr. Michel Andersens Egne Ord i sin gode gamle Stil«:

»Anno Domini 1603 den 6. Søndag efter Trinitatis, som var d. 3. Dags Julii bleff jeg efter den Hellige Apostoliske Kirke-Skick og Ordinanzens Lydelse ordineret i Riber Dom-Kirke af Høylærde Mand Magister Peder Hegelund, Biscop samme Sted anno ætatis 29 feré [Alders Aar 29 omtrent]. Siden blev jeg indsat udi Døstrup Sogn den 9. Søndag eft. Trinit., som

var d. 21. Augustii af samme Hæderlige Høylærde Mand Mag. Peder Hegelund, udi Nis Hansens, Mathis Fredsens, Daniel R. (dette Navn kand ey læses) og andre hæderlige Præstemænds Nærværelse; Gud give mig saa at leve og lære, at Himmeriges Rige maae formeeres, Himmelen plantes! De udvaltes Tal opfyldes! og Herrens naadige Forløsning alle forlængendes Christue aabenbares ved sin eeneste og elskeligste Søn Jesum Christum vor Herre! Amen!

Dernæst d. 22. Søndag eft. Trinit., som var den 20. Dag Novemb. holdt jeg mit Bryllup med Lene, Sal. Hr. Jens Knudsens efterladte Hustrue. Gud unde os tillsammans Lykke og Velsignelse! timelig og ævig Vel-færd og Salighed propter [formedelst] Christum!«

4. Jens Michelsen, Søn af Formanden, var Præst i 26 Aar og døde 1667, 52 Aar gl.

I førnævnte gl. Kirkebog har han skrevet: »Anno 1621, d. 5. Dec. blev jeg, Hr. Jens Michelsen i Døstrup præsteviet af Hæderlig og Høylærde D. J o h a n B o r c h a r t, Biscop over Ribe Stift. D. 14. Dec. blev jeg af Hannem examineret fra Klocken var 8te usque ad [lige til] 12. Eodem die confiterede [Samme Dag skriftede] jeg for Hr. Jens Tousen.

Paa 2. Juledag 1621 sang jeg min første Messe udi Medolden Kirke, og paa 3. Juledag blev jeg indsat af Hæderlige Mand, Hr. P e d e r M e d o l d e n, da jeg var i mit 25. Aar, thi jeg blev fød Anno 1616, d. 8. Oct. Og samme Dag begrov jeg en gammel Quinde ved Navn Kiersten Peers, Per Ouerbyes Hustru i Winum, i sit Alders 72, og Hun var den allerførste. Anno 1622, d. 1. Jan. sang jeg min første Messe udi Døstrup Kirke.«

Denne Præst var 2 Gange gift. Om hans første Ægteskab har han i Kirkebogen skrevet:

»Ao. 1642 stood mit Bryllup med Karen Pedersdtr. af Ballum Bye. Paa Trefoldigheds Søndag copulerede os Hr. Peder Medolden«. Om hans 2det Ægteskab 1653 skriver han: »3. Pintsedag stod mit Bryllup med Mette Andersdtr. af Ballum, copuleret af Mag. Ingword i Ballum«. Hans første Kone var en Datter af Deefogden og hans anden Birkefogdens Datter af Ballum.

Det var i Svenskekrigens Tid, han var Præst i Døstrup, og Præstegaarden blev taget i Besiddelse af de svenske Officerer, saa Præsten maatte rømme ud til Nørkjær, som ligger tæt ved Døstrup By, hvor han under aaben Himmel studerede til sine Prædikener, »og var til sin kummerlige Ophold forsynet med et stykke tør Brød. Fienden skiøde efter ham, naar han undertiden til andre Byer drog i Enbedets Forretninger, og blev dog icke troffen.«

5. Gregers Hansen Stafning ægtede Enken, Mette Andersdt., var Præst her fra 1667 (maaske nogle Aar før som Provstens Medhjælper) og døde 1685. I de første 8 Aar af deres Ægteskab havde de ingen Børn, men saa fik de deres eneste Søn, Jens Gregersen, som blev Præst i Wisbye i Lø Herred. Han var 2 Gange gift, 1) med Forvalter Clausens Datter Jfr. Margarethe Hedewig af Trørborg, »min [.: Præsten Brorsons] sal. Faders Moster«. I dette Ægteskab fik Jens Gregersen en Datter, Catharina, som blev gift med Paul Christian Zoega, Sognepræst i Rabsted i Tønder Amt. 2) med Jfr. Catharina Henningsen af Tønder; dette

Ægteskab var barnløst. Jens Gregersen var Præst i Visby i over 50 Aar og døde 1754.

Der fortælles om Gregers Hansen, at »han sad flittig i sit Studere-Kammer og befattede sig saa lidet med Huus-Sager, at han hvert Aar var icke over 2 gange i sin Baaes.« [Man kan forestille sig det Savn, hans enlige barnløse Hustru maa have følt under dette hjerteløse ægteskabelige Forhold.] — Præsten Brorson fortæller videre: »Det skeede ellers ogsaa i hans Tid, at alle Hans Creature bleve befængt med smitsom Syge, hvorfore Byemændene afkastede [indgrøftede] ham til sine syge Creature et stykke Jord, saa lang som Døstrup Bye er, norden for Byen, som endnu findes indkast og kaldes af alle fra den Tid af: Skurve-Krog.«

6. Nissenius Pedersen Wedel kom 1685, blev indsat i Embedet af Provsten i Wisbye, Hr. Friderich Koch, og ægtede Jens Michelsens (Næst-Formandens) Datter, Catharina; han var Præst her i 52 Aar, Provst i 15 Aar og døde 1737, 72 Aar gl.

Wedel var født i Rejsby ved Ribe, hvor Faderen, Peder Sørensen Wedel var Præst. Moderen, Anna Hansdtr., var Herredsfogden Hans Andersens Datter af Havedgaard i Brøns Sogn i Hvidding Herred. Biskop Lodberg kaldede ham, og han blev ordineret i Ribe Domkirke samtidig med Broderen, Søren Pedersen Wedel, der blev Præst i Rejsby.

»Denne Præst havde stoor Omsorg for Skole- og Arm-Væsenet, hvorfors af Ham er bygt vor endnu florerende Døstrup Skole, derfor over dens Dør staaer disse Ord med forgyldte Bogstaver: Det første Skolehuus her paa Landet 1693. — Ved samme Skole har

han og bygt et Armhuus, og var den første Præst, som her fik det i Stand, at Sognet selv føde sine fattige L. D. [Laus Deo, Gud være Ære] endnu skeer. Da og, ved Hans Flid, formindskedes den almindelige store Vankundighed, fik Han og Bønderne til selv at forskaffe sig Psalme-Bøger og selv at siunge med i Kirken, hvor denne Præst Selv ofte gik frem og tilbage paa Kirkegulvet for at anføre dem til eenstemmig Sang. Han var den første Præst, som har indført Catechisation og Bedestund til Aftensang i Kirken om Sommer, som overalt i Herredet og her endnu holdes. Han fik og først den forargelige Juuleleg og Fastelavns Løb afskaffet. Han har udgivet et kort lidet Skrift, kaldet »Anledning eller Gudelig Eftertænkning, hvorledes de fornemmeste Stycker i ethvert Evangelio kand føres hen til Catechismum. Trykt Aar 1726.« Han døde d. 7. Dec. 1737 og hans Hustru fulgte ham 5 Dage efter, saa de begge blev jordede paa én Dag, d. 18. Dec., under Korset i Døstrup Kirke, hvor Biskop A n c h e r s e n af Ribe holdt Ligprædiken over den Tekst (2. Pet. 1, 12—15), som den afdøde Præst selv havde valgt. »I deres 50 Aars Ægteskab var disse christelige og yndige Ægtepar af Gud velsignet med 14 Børn, 13 Sønner og 1 Datter, som var den ældste. De døde i deres Ungdom, undtagen 3 Sønner«: 1) S ø r e n W e d e l, der blev Præst i Døstrup efter Faderen; 2) P e d e r W e d e l, Præst i Stafning i Ribe Stift og siden Slotspræst til Frederiksborg og Sognepræst til Hillerød og Herløv. »De blev begge paa een Dag ordinerede tillige med Hr. H a n s R o s e n b e r g af sal. Hr. Biscop T h u r a 1722 udi Novbr., nemlig Fredagen før Dom 25. post. Trinit.« 3) G r e g o r i u s W e d e l, som »giorde en ynkelig

fremgang i sine Studeringer, at Han i sit Alders 16. Aar skulle reise til Universitetet i Halle, hvor begge hans Brødre tilforn havde været, men blev kort før angreben af en Sygtlom og døde 1718 i Maji Maaned til sin kiære Forældres største Sorg. Min yngste Farbroder, vor sidste Sal. Biscop i Ribe D. Hans Adolph Brorson, var paa den Tid som Studiosus hiemme i Randerup, og giorte et ret Liig-Vers over Ham, som endnu er til her i Døstrup Præstegaard.«

7. Søren Wedel, Søn af Formanden, var Præst her i 32 Aar og Provst i 11 Aar; døde 1754, 60 Aar gl. Han blev som Medhjælper af sin Fader indsat i Embedet Sdg. Sexag. 1723.

»Han søgte strax med ald Flid og Trooskab her at udbrede Christi Rige og deri troolig assisterede sin kiære Hr. Fader og hialp ham at afskaffe alt hvad endnu af forargelig Julelæg og Fastelavnens Løben hist og her kunde være tilovers.« Før han her blev Præst var han (tillige med hans Broder og Mons. Enewold Ewald [Digteren Ewalds Fader], som siden var den os alle bekiendte dyrebare Hr. Professor Ewald, Præst til det Kongl. Waisenhuus i Kiøbenhavn) af Lærdom og Gudsfrygt her i vore Egne en berømmelig Student, som med dem begge holdt gudelige Forsamlinger og Bedestunder hist og her i Byerne, og har siden i hans Embede her paa Stedet været en nidkiær og gudelig Lærer. Han bar og Om-sorg for, at der bleve bygte smaa Skole-Huuse i adskillige af de andre Byer her i Sognet, som endnu holdes vedliige og holdte sit heele Embeds Tid Huusbesøg og Bedestund omkring i Byerne her i Sognet, og har udrettet meget til mange Siæles Opbyggelse og

Frelse.« Han døde 21. Juli 1752; Biskop H. A. Brorson »holdt Klage- og Liig-Prædiken over Teksten: Vel dig, du gode og tro Tjener! Du har været tro over lidet, jeg vil sætte Dig over meget, gak ind i din Herres Glæde (Matth. 25, 23.) og, henvendt til Menigheden, over Hebr. 13,7: Kom eders Vejledere i Hus, som have forkyndt eder Guds Ord, og idet I betragte deres Vandrings Udgang, saa efterligner deres Tro.

Han var gift med Provst L a u e W e d e l s ældste Datter, Jfr. M a r i a E l i s a b e t h, Nustrup Præstegaard. De blev viede 2. Maj 1726. »I deres Egteskab vare de velsignede med 7 Børn, 3 Sønner og 4 Døtre, hvoraf de to ere i Live. Den ældste Datter A n n a E l i s a b e t h, født 5. Maj 1727, blev gift med Præsten Brorson (Forf. til Haandskriftet) og blev Fredag d. 23. Aug. 1755 ægteviede af hans Farbroder, Biskop H. A. Brorson. En Søn, N i s s e n i u s W e d e l, født 1730, 22. Februar, blev Sognepræst i Visby og 1764 g. m. Jfr. E l s e M a r i a Z o e g a, Dtr. af Pastor i Rabsted, Povl Chr. Zoega. En anden Søn, L a g o W e d e l, blev Feltpræst i Rendsborg og 1763 Sognepræst i Maugstrup og Jægerup, Haderslev Provsti. Han blev g. m. A g a t h e C a t h e r i n a M ø l l e r, Datter af Advokat Møller fra Tønder; »men de vare i Hr. Borgermester Clædens Huus i Flensborg, hvor de bleve copulerede af Hr. Pastor Friis, Sognepræst ved MarienKirke ibid. Anno 1766 blev deres ældste Søn fød, nom. Søren.« 8. J o h a n P e t e r B r o r s o n blev kaldet til Døstrup 1754. Han er Forfatter til det her benyttede Manuskript og meddeler: »Jeg er fød Klocken 7 om Morgenen d. 1. April 1726 til denne elendige Verden 2 Miile fra dette Stæd, neml. i Beedsted Præstegaard i Apenrade Amt af mine kiære Forældre: Hr. N i c o-

I a i Brorson, som ved denne sin første Menighed var Præst i 20 samfulde Aar, og Barbara Agnetha Hansen,« en Datter af Præsten Johs Hansen i Hunstrop. Hans Farfader hed Broder Brorson, Sognepræst i Randrup, Søn af Broder Pedersen, »der var sin Søns, min Oldefaders Formand.« Hans Farmoder var Catharina Margaretha Clausen, Dtr. af Forvalter Nicolai Clausen, Trøjborg. »Min sal. Fader har endnu i Live en kiødelig Moster, hans sal. Moders Søster, Maria Elisabeth Clausen, hvis Mand var Birkefoged til Lygum-Closter og heedte Christian Hansen. Hendes Guds frygt er højst priselig og hendes Troe og gode Gierninger, især hendes store Gavmildhed mod fattige, er fast Mageløs. Hun er nu i Hendes Alders 95 Aar og boer endnu i liden Miil herfra paa Faargaard.« — — »Min Mormoder hed Agnetha Catharina Steenbech, og hendes Slægt stammer fra en Familie i Westphalen; »men paa min Faders Side stammer jeg fra en Præstefamilie i Angelens Land, som der vidtløftig har udbredt sig.«

Forfatterens Fader, Nicolaj Brorson, var 2 Gange gift, 1) med Anna Christina Bruun af Lygum-Closter Præstegaard og havde med hende 2 Sønner og 2 Døtre, neml. Broder Brorson, Sognepræst i Hunstrop, som døde 25. Marts 1755; Christian B., Postmester i Haderslev; Cathrine Margaretha, død i København 1741 og Anna Christiana B. g. m. Peder Agerbeck, Sognepræst til Slaglille og Bjernede, siden til Snesere. 2) med Barbara Agnetha Hansen, med hvem han avlede 11 Børn, »saa vi i mange Aar var 15 el. 14

levende Sødskende.« Af Børn af 2. Ægteskab blev **Johannes B.** først Kateket ved Nikolaj Kirke i København, siden Præst i Thisted, efter først at have været Præst til Pedersborg og Kindertofte paa Sjælland; **Oluf Adolph B.**, Kateket ved Holmens Kirke, Kbh., senere Sognepræst til Hillerslev og Kaastrup i Aalborg Stift; **Johan Peter B.** (Forfatteren til Manuskriptet) først Kateket ved St. Nikolaj K. i Kbh., derefter Sgpr. til Døstrup; **Nicola j B.**, først ligeledes Kateket ved Nic. K., derefter Sgpr. til Branderup, »2 Miile herfra«, og derefter til Volderslev og Gjørslev, samt endelig til Stenmagle og Steenlille, Sjælland; **Agnetha Catharina B. g. m. Morten Thye**, Sgpr. til Ondløse, Sj.; **Christian Gottlieb B.**, først Kateket v. Nikolaj K., Kbh., derpaa Sgpr. til Finderup v. Slagelse; **Christiane Sophia B. g. m., Niels Albeck**, Sgpr. til Munkebjergby og Bromme, Sjælland. »Hos ham er til Huuse mine kiære yngste Søstre, Jfr. **Barbara Hedwig B.** og **Catharina Margaretha B.** Den yngste Søn, **Andreas Daniel B.** døde, 7 Uger gl.

»Guds naadige og faderlige Forsyn for mig og mine kan aldrig nok som priises. Da de fleste af os gik smaa Drenge hos vores kiære Forældre i Beedsted, sagde en Christelig Bonde-Kone, Maren Jenses, som var Slotspræstens, Hr. Christen Jenses fromme Moder, til min Moder, en gang, da hun saae os: Herre Gud! Mutter! Hvilke mange smaa Præster gaae her! Min Moder svarede: Ja, Gud raade os! De blive vel icke Præster! Og merkelig er det, at alle Hendes Sønner lever og ere alle Præster, og leve L. D. [Gud, være Ære] endnu 5 Brødre, som har den Naade af

Gud som Christi Sendebud, formedelst Evangelium, at forkynde Christi uspoerlige Rigdom.

I min Alders 9. Aar, da min salig Fader blev kaldet til Slots-Præst i Friderichsborg og Sogne-Præst i Hillerød og Herløf i Sielland, kom jeg fra Beedsted derhen, og da min Fader var reist derhen straks efter Nyt-Aar 1776, kom min Sal. Moder med alle vi mange Børn bag efter paa en Langfredag Morgen, før Han gik i Kirken at prædike; Mine ældste Brødre bleve her satte i Friderichsborgs Kongl. latinske Skole, men jeg med mine yngre Sødskende blev informeret hjemme privatum af Mons. Zwerg, en Præste-Søn fra Tønder, men døde siden [som] en berømmelig Sjælesørger og Præst i Moltrup etc. i Haderslef Amt. Endelig da min Sal. Fader 2 Aar derefter blev kaldet til Sognepræst til St. Nicolai Kirke i Kiøbenhavn, kom vi og til dette prægtige og deilige Sted Løverdagen før Dom. Jubilate [3. Sdg. e. Paaske] 1735, da min k. Fader den Søndag Formiddag blev indsat af forrige Stifts-Proust Hr. Niels Dorff, som da holdt Af skeeds-Prædiken med Frue Meenighed i St. Nicolai Kirke, [idet han blev] kaldet til Biscop til Christiania i Norge. Min kiære Fader holdt samme Dags Aftensang sin Indtrædelses-Prædiken over Dagens Evangelium for Nicolai Meenighed. Mine Informatores paa dette Sted vare Hr. Johan Selmer, som endnu lever, og er Sogne-Præst til Østersnede her i Ribe Stift; Efter ham blev jeg informeret af hans yngre Broder Hr. Christen Selmer, som var siden Catechet i Christiania, og derefter residerende Capellan først til Frue Kirke, og siden til Kors-Kirken i Bergen, hvor han er død. Ved hans Gudelige Underviisning og Høystopbyggelige Omgang fik jeg ret

Smag paa Guds Ord, erfarede dets Guddommel. sa-
liggende Kraft i min Siæl, som blev indtagen af
min Frelsers Jesu søde Kierlighed, i hvilken jeg end-
nu ønsker at leve og døe. Denne ret Christelige Chri-
sten Selmer førte mig og troelig an til Omgang med
Gud og Bønnens Øvelse, da Han saavel om Dagen,
som og om Natten bad med mig, naar vi vaagnede
af vor første Søvn, da Han ofte bad meget bevægelig
til min største Vederqvægelse, og derpaa spillede
Han paa sin Harpe og vi sang et par Lof-Psalmer,
og derpaa igien sov hen i Herrens fred .

Efter ham blev jeg informeret af Hr. Peter
Agerbech, som brugte een ligesaa god Lære- og
Leve-Maade; Han blev siden Præst til Slaglille og
Biernede, og derfra tilsidst i Snese, hvor Han havde
min næst ældste Søster, Anna Christine til Ægte. De
havde 8te Børn, og ere nu begge døde. Tilsidst blev
jeg informeret af min k. Broder Hr. O l u f A d o l p h
B r o r s o n, som lever endnu, og er Sogne-Præst til
Hillerslef og Kaastrup i Aalborg Stift, og af Ham
blev jeg dimitteret til Kiøbenhavns Universitet til St.
Hansdag Anno 1745, da jeg sustinerede Examen Ar-
tium og blev Studiosus; følgende Aar 1746 sustinerede
jeg Exam. Philosophicum cum [med] Caract. laudable
og samme Aar blev creeret til Philos. Bac. [Bacca-lau-
reus, omtrent det samme som Cand. phil.] og Anno
1749 d. 8. Febr. Exam. Theolog. under Doct. M a r c o
W ø l d i k e og Doct. J e r e m. F r i d. R e u s s.

Jeg erindrer mig endnu med Glæde den velsig-
nede Bevægelses-Tid, der da var i Kiøbenhavn, som
da var fuld af Lærde, Høyoplyste, begavede og vel-
signede Lærere og Præster, iblant hvilke jeg, foruden
min egen kiære sal. Fader ofte hørte de berømmelige

Biscoper Hr. Mag. Peder Hersleb og Hr. Ludwig Harboe, Hr. Prof. Chr. L. Leth ved Trinitatis Kirke, Hr. Prof. Enewold Ewald ved Waisenhuuset, Hr. Proust Hvid ved Holmens Kirke, Hr. Proust Giese ved den Herre Zebaoths Kirke, Hr. Doct. Bildsøe, da ved samme Kirke, som nu er Biscop i Aarhus, og Hr. Mag. Bloch, da 2den Præst ved Holmens Kirke, men nu min Høygunstige Hr. Biscop. Anno 1750 d. 9. Jan. blev jeg af voris da regierende allernaadigste Kong Friderich den 5te allernaadigst kaldet til Catechet ved St. Nicolai Kirke i Kiøbenhavn. Fer. 2 Pascat [2. Paaskedag] 1751 prædikede til Aftensang for demis under Doct. Rosens t a n d G o s c h e cum [med] Caract. Laudabl. Mit Catechet-Embede forestoed jeg indtil d. 23. Aug. 1757, da jeg af den Stoorfyrstelig Hr. Geheime-Raad Friderich von Buchwald, Herre til Trøymborg, Grabow og Børstel blev kaldet, og af Kongen d. 20. Sept. confirmeret til Sogne-Præst her for Døstrup Meenighed, hvortil jeg blev ordineret d. 2. Oct. 1752, da og Hr. Hans Schou blev ordineret til nærmeste Nabo-Sogn Medolden, og Hr. Hans Rosenberg til Resen af min kiære yngste Farbroder Hr. Hans Adolph Brorson i Ribe Domkirke, hvor jeg prædikede den Dag. Denne Hr. Hans Rosenberg var en Søn af Hr. Hans Rosenberg, som blev ordineret til lige med min Formand 1722, vide supra [se ovenfor].

Dom. 18. post. Trinit. blev jeg indsatt til Sogne-Præst ved denne Kirke af vor frommeste Proust Hr. Joh. Hieronym. Clausen af Wisbye, paa Prædike-Stolen, som forklarede til Exord. Joh. 21, 15. 16. Søndagen derefter Dom. 19. post Trinit. holdt jeg her min Indtrædelses-Prædiken og havde da til Exord.

Luc. 24, 45—47. Anno 1755, d. 29. Aug. holdt jeg Bryllup her i Døstrup Præstegaard, hvor jeg af min kiære Farbroder Hr. B i s c o p B r o r s o n blev copuleret til min Formands ældste Datter, Jfr. A n n a E l i s a b e t h W e d e l, (med Text. Exod. [2, Mosebog] 2, 1. I vort kierlige Egteskab har Gud velsignet og begavet os med 7 Børn, 4 Sønner og 3 Døttre, hvoraf kun 1 Søn og 3 Døttre er i Live. 1) Min ældste Søn var Søren Wedel Brorson, fød 10. Juni 1756 og døde 29. Apr. 1758. 2) Den anden var en dødfød Søn, f. 2. Julii 1757. 3) Min ældste Datter Barbara Agnetha Brorson, fød d. 7. Sept. 1758, som endnu lever. 4) Den 3die Søn, Nicolai, fød d. 21. Aug. 1759 og døde d. 1. Martii 1760. 5) Min anden Datter, Marie Elisabeth Brorson, fød d. 12. Apr. 1761, som endnu lever. 6) Min fjerde Søn, Nicolai Brorson, fød d. 11. Oct. 1763, som L. D. [Gud være Ære] endnu lever. 7) Min tredie Datter, Ida Hedewig, fød Søndag Aften Kl. 9 d. 21. April 1766, som og lever.

Her ender Haandskriftet, hvad Præsteslægten angaar. Efter Wibergs Præstehistorie døde Joh. P. Nic. Brorson 10. Jan. 1791. Han efterfulgtes af:

9. M i c h a e l K o c h, f. 6. Febr. 1759 og g. m. Formandens Datter, B a r b a r a A g n e t e B r o r s o n, der døde 15. Marts 1828; han døde 23. Aug. 1821 og faar Vidnesbyrd »brav og duelig«. 10. G a b r i e l K o c h, Sønnen, f. 3. Aug. 1792, blev kaldet 18. Dec. 1821; han var g. m. P e t r o n e l l e L i n d, døde 16. Okt. 1865 og oplevede altsaa at se sit Embede og Menighed i Fjendevold. Han faar det Vidnesbyrd: »en særdeles brav, agtet og elsket Mand« og var den sidste af den gamle Præsteslægt, der blev Præst i Døstrup Sogn.

Naar et Sogn er bleven benaadet gennem over 300 Aar med en Række Præster, der ikke alene var knyttede til Sognet med Slægtskabs Baand, men ogsaa har været trofaste og levende kristne Vidner, saa maa det antages, at Virkningen deraf maa kunne spores hos nulevende Ætlinge af de Slægter, der har levet i Sognet i disse 300 Aar. Det er glædeligt, om det maatte kunne bekræftes.

En Søn af den sidste Præst af den gamle Præsteslægt i Døstrup Sogn, Gabriel Koch, var Sognepræst i Vejrum, Ribe Amt, senere Stiftsprovst i Ribe, Christian Frederik Koch, f. 9. Febr. 1827, d. 1895 g. m. Anna Emilie Eckardine Balslev, Dtr. af Biskop Balslev i Ribe, d. 1897.

Deres Sønner:

1. Peter Gabriel Koch, f. 20. Dec. 1858, blev 1901 Biskop over Ribe Stift, d. 1922.

2. Carl Koch, f. 17. Sept. 1860, er Valgmenighedspræst i Ubberup ved Kallundborg. En Søn af Carl Koch er den unge Grønlands-Gransker, Laugé Koch.

3. Lavrits Johannes Koch, f. 10. Jan. 1875, er Præst ved Diakonissestiftelsen i København.

Af nulevende Præster af Slægten Koch er endv. Herman Koch, f. 16. Maj 1878 og Præst ved Bispebjerg Hospital. Hans Fader, Justitsraad Michael Koch, Inspektør ved Helligaands-Hospital i Kbh. (Vartov) var Broder til Pastor emer. Victor Koch, f. i Ravnsø Prgd. 1828 og sidst Præst i Gerlev-Draaby ved Jægerspris fra 1883 til 1902, (Han, der d. 8. Okt. 1923 fyldte 95 Aar og nu er boende i Aarhus, er den ældste af nulevende danske Præster) og endv. Broder til Carl Bendix Koch, Sognepræst til Vejby-

Tibirke v. Halsing, blandt hvis Sønner er Polargranskeren, Oberst Johan Peter Koch.

Fader til ovennævnte tre Brødre var Johan Peter Koch, Sognepræst i Astrup ved Hobro, der var g. m. Nicoline Marie Hjort, Datter af Ribe-Biskoppen Victor Chr. Hjort og Søster til Prof. Peter Hjort. Sidstnævnte Joh. P. Koch var Broder til Provst Gabriel Koch, den sidste af Slægten, der beklædte Døstrup Præsteembede.

Denne Slægt, Koch, nedstammer iflg. Elvius' Præstehistorie fra Hans Tavsén.

Efter Præsterækken følger en Beskrivelse af Kirken: Den »er stoer og anseelig, betæket med Blye og har et smukt, høyt Taarn med 2de Gaule, som gaaer op i en Spids ligesom et lidet Spiir.

I Taarnet ere 2 Klocker. Paa den stoere Klocke staaer: Gloria in excelsis deo. Claus Asmussen me fecit. Husum A. 1670: Hr. Nissenius Petersen Wedel, Pastor, und Lorentz Matsen, beide damals Kirkeschworne zu Døstrup. — Paa den liden Klocke staaer: A. 1723, da Hr. Nissenius Wedel war Probst im Løe-Harde, und er und sein Sohn Hr. Severinus Wedel, Pastores zu Døstrup, ist diese Glocke gemacht von Johan Asmussen, Husum.

I Taarnet er og et Slag-Uhr, hvorfor der paa Østre Side af Taarnet høyt oppe findes tvende smucke Klocke-Visere med forgyldte Tal.

I forrige Tider var her mange Kniplings-Skoler, og for den stoere Mængde Folks Skyld blev Kirken giort større og fik paa den Nørre Side en Tilbygning, som nu gjør den desto meere anseelig, saa den nu seer ud som en halv Kors-Kirke; der er i den 6 nye Fag stoere Vindver, 2 i den østre og 2 i den vestre

Side. Paa den Nørre Side er en stoer Kirke-Dørr, over den hænger en sort Tavle med alle Præster siden reformationen, som alle indtil nu denne Dag ere med Svogerskab og Slægtskab af een Familie. Paa den Østre Side af Døren staaer den første Lutherske Præstes og hans Hustrues Epitaphium: Mit Haab til Gud alleene. Her ligger begravet Hæderlig og Gudfrygtig Mand, Hr. Knud Jensen, den første Evangeliske Præst til Døstrup Kirke, som salig hensovet udi Herren d. 10. Jan. A. 1586, ætatis 81. Sicut serpens prudens. {klog som Slangen}«; samt hans Hustru »Hæderlig og Gudfrygteg Qvinde Kierstine«, d. 22. Apr. 1586, ætat. 63. Sicut. columba simplex [Enfoldig som Duen]. Endv. staaer der: »Salige ere de Døde, som døe herefter i Herren. Ja Aanden siger, at de skal hvile af deres Arbejde, thi deres Gierninger følge dem efter.« Apoc. 4.

Udi Choret paa sal. Hr Jens Michelsens første Hustrues Taule staaer: Her hviler i Herren ærlig og Gudfrygtig Qvindes. Karen Pedersdatter af Ballum, som kom hid til Døstrup Præstegaard Anno 1642 og sagteligen hensovede af denne Verden Anno 1652, ætatis 38. Nil mihi cum munde nunc couenit amplius isto. Nam sperata diu, regna beata colo [kan oversættes: »Jeg har nu intet med denne Verden at gøre, thi jeg dyrker det, jeg længe har haabet..]

Paa den Nørre Side i den gamle Kirke staaer paa s. Mette Hr. Gregersis Tavle: Men nu begiere de et bedre, som er det Himmelske, derfor bluis Gud icke ved dem at kalde sig deres Gud. Hebr. 11 v. 6. Gud til Ære er denne Taule bekostet af den Hæderlige Matrone Mette Andersdatter, kommen fra Ballum her til Sognet 1653, udi Ægteskab med Hæderlig og Vellærde

Mand Hr. Jens Michelsen — — — der døde 1667. — — Siden kommen udi Ægteskab med — — Hr. Gregers Hansen — — der døde 1685 — — siden levet udi Enkesæde 31 Aar, døde i sin Alders 79 Aar og 14 Dage. De ere begravne i Fred, saa deres Navne lever evindeligt. Folkene tale om deres Viisdom, og Meenheden kundgør deres Lof. Syr. 44, v. 14. 15.

Paa den Vestre Side ved Døren udi den Nye Tilbygning hænger det gamle forrige Alter, hvori St. Laurentius staaer i Legems Størrelse forgylt, og efter ham har Kirken egentlig sit Navn, St. Laurentii Kirke, som dog nu ikke i mange Aar er brugt. Uden paa den Nye Tilbygning staaer Aaret den blev bygt, Anno 1734, da min Præantecessor [Forgænger] Hr. Nissenius Wedel, som tillige Kirkeværg, forestoed denne Bygning

Den gamle Kirke staaer til Øster og Vester, og er en stoer smuk Kirke, hvori og findes paa dens Nørre Side et stort Pulpitur til Qvindfolkene og i vestre Ende et Pulpitur til Mandfolkene, begge fult af Stoele, foruden de sædvanlige Stoele neden i Kirken, som paa begge Sider bleve nye bygte Anno 1753 og smukt blaa og rød malede og marmorerede, som de endnu staaer.

Paa Kirke-Fløyelen staaer C 3. 1600.

Da her slet ingen Skrifte-Stoel fandtes, men Skriftemaal skeede bag Alteret, saa lod jeg strax efter min Ankomst her til 1754 bygge een liden nye Skrifte-Stoel paa den Sønder Side i Choret; Man ønskede derhos engang at faae Tilladelse til at bygge et Sacrestie, som vi her høyt behøvede.

Inden udi Prædikestolen staaer: M. Erasmus Heidtmann, Archidiaconus [d. e. første Hjelpepræst.]

D. Johannes Charnutt. Nis Ousen, Anno 1602. — Nogle Aar efter min Ankomst hertil fandtes fornøden at have en Dør for Prædikestolen, som ey før havde været. Trapperne til Prædikestolen gaaer op igien-nem een stoer tyk Pille, deri satte jeg en Dør, og lod sette over Døren Esai. 52, 7, 8: Hvor deilige er deres Fødder, som bære godt Budskab paa Biergene, som lader høre om Fred, som bærer got Budskab om det gode, som lader høre om Salighed, som siger til Zion: din Gud er Konge. Her er dine Vægteres Røst, de opløfte deres Røst, de skal synge med fryd tillige. Anno 1763. Og paa Døren staar:

Styrk dem, som os frembærer
 Din Naades søde Bud,
 Lad hver, som andre lærer
 Selv være lært af Gud.
 For Jesu Christi Blod
 Lad Mørkets Magt beskiemmes
 Og Ordets Kraft fornemmes
 I alles Hierte-Rod.

Dette til Erindring opsat af Hr. Joh. Pet. Brønson.
 Pastor loci.

Kirke-Eiere til Loe-Herrits Kirker: Døstrup, Wisbye, Randerup og Medolden har været tilforn: Peter Rantzau, som A. 1579 af Kong Fridrich d. 2. og af Rigens Raad fik Skiøde over Trøyborg og meddelt samme Høyhed, Herlighed og Rettighed som Kongen og Cronen tilforn havde haft. Efter Hr. Peter Rantzaus Død, som Selv havde ingen Børn (thi hans Søn var død til Padua) faldt Godset til hans Broder-Søn, G o d s c h e R a n t z a u. Hans ældste Søn Hr. Daniel succederede ham 1622. Hr. Daniel Rantzau havde ingen Sønner, men 2de Døttre, nemlig Frue Anna Dorothea Rant-

zau og Frue Margaretha Hedewig R. Den ældste var gift med Hr. Hans Adolph v. Buchwald, Herre til Borstel og Amtmand i Schleswig; den yngste g. m. en Herre von Ahlefeld. Disse 2de Fruer havde i lang Tid Godset udi Communion med hverandre. H. A. v. Buchwald havde 2de Sønner: Otto Friderich og Daniel Diderich, hvoraf den ældste blev efter hans Broders Død eene Herre til Trøymborg, Østerbye, Grabau og Borstel. Efter ham kom hans Søn, Friderich v. Buchwald, den Russiske Kayserl. Ridder, Stoerfyrstelig Geheime-Raad, Herre til Trøymborg osv. og Proust over Preetz Closter. Efter ham er Kirke-Eieren Hr. Chr. Fr. Greve af Moltke, Ds. Kgl. Majst. Ridder og Hof-Marskal. —

Præstegaardens Fata [Skæbne]. Den var de Svenske Officerers Quarter i den Svenske Krig i Hr. Jens Michelsens Tid. An. 1632 om Natten imellem den 11. og 12. Oct. var en skrækkelig stoer Vandflod, saa at Vandet stod 2 Alne høyt i Præstegaarden udi alle Stuer, Baas og Lader og meget Korn og Høe blev fordervet. Udi denne Flod druknede mange Menne-sker, hvoraf 19 bleve begravne paa Døstrup Kirke-gaard. Denne Flod var i Hr. Michel Andersens Tid og findes endnu af Ham udi Kirkens Bog optegnet. Nyt Aars-Aften 1721 var her en stor Vandflod, som i Præstegaarden gjorde stoer Skade paa Høe-Fagene, dog var Floden ikke udi nogen af Stuerne. Ao. 1763, d. 30. Dec. var her ogsaa en stoer skadelig Vandflod, som gik ind i Laden udi Præstegaarden.

Sognets contribuerende Hartkorn. Da Døstrup Sogn bestaar af Trøymborg, Schakenborg —

Lygom-Closter — Lindwedgaards og Tønderhuus Tienere og Underdaner; Saa kand meldis om Sognets Hartkorn af det Høyadelige Trøyborg Goodser: 238 Tdr. 2 Sk. 3 Fdk. $\frac{1}{2}$ Alb. og af Grevskabet Schakenborg 78—3—2—¹¹₁₂. De faa Lygom-Closter Tienere, 2 halve Gaarde af Lindwedgaards Tienere i Lourop og $\frac{1}{2}$ Otting i Drenghsted til Tønderhuus staaer ej for Hartkorn.

Til Døstrup Sogn, med store og smaa, ligger 7 Byer, og bestaaer ohngefehr af 48 Gaarde, foruden Kaad-Huuse¹). Byerne ligger saaledes:

Væsten i Sognet ligger:

1. Døstrup Bye af $10\frac{3}{4}$ Gaarde, hvor St. Laurentii Kirke staaer, hvor og Præsten og Degnen boer. Næst ved den ligger tet Norden for

2. Winum Bye, og Nørr-Ost herfra ligger

3. Teuring, olim [fordum] Tørring, og har sit Navn af dens Tørre-Mose; Teuring er egentlig icke en Bye, mens snarere en Torp, og bestaaer kun af 4re halve Gaarde.

Østen herfra ligger og

4. Ourbye, som bestaar af 6 Beboels-Huuse og 2 Kaadner Huuse og 1 Hyrde, Huus, og kaldes Ouerbye, fordi den ligger oven for Lourop.

5. Lourop Bye, olim. Løverup, en skickelig stoer Bye, og af den Bye har uden Tvivl Herredet sit Navn, at det kaldes Løve-Herred, mens nu skrives Løe-Herred.

Synden eller Syd-Ost herfra ligger

¹) Sandsynligt af isl. Kot, »en liden Hytte paa Landet, hvor der kun er en Kaalgaard til«. (Vidensk. Selskabs danske Ordbog).

6. Dren g s t e d, en skickelig stoer Bye. Det mærkværdigste jeg veed om den Bye er, at min sal. Faders og Hans Brødres de Biscope Brorsoners Olde-Fader er fød i denne Bye, som skrev sig B r o d e r u s P e t r i P o e d o p o l i t a n u s, og var Sogne-Præst i Randerup, hvor min Olde-Fader Hr. B r o d e r B r o r s o n og Hans Børn, som var min Fader og Hans Brødre, ere fødte.

7. N ø r - H o l m. De 5 halve Gaarde og 1 Kaadner-Huus hører til Døstrup Sogn. De øvrige i denne Bye ligger til B r e d e Sogn udi Lygum-Closter Amt. Den kaldis Nør-Holm, fordi der ligger Sønden for den en Bye, som heeder S ø n d e r - H o l m, som ligger til Brede Sogn.

Hospitaler og fattige Huuse ere her i Sognet icke. Sognets Fattiges Antall er for nærværende Tid 15, som hver quartaliter faaer visse Skiepper Korn og Penge af hvert Stæd i Sognet efter deres Nød og Trang. Inspectionen over de fattiges Væsen her i Sognet har Hr. Cancellie-Raad Clausen paa Trøyborg og Herrits-Prousten; som her nogle Gange i min Tid og i min Nærværelse ansatt hvert Stæd i Sognet, hvormeget at hver til de Fattige skal yde, som quartaliter betaales til hver Fattig, Korn og Penge efter en skreven Sedel fra Præsten, efter hvilket enhver Fattig selv fordrer og faaer sine Skiepper Korn og Penge.

Herregaarde ere her slet ingen af i Døstrup Sogn.

Hvad Antiquetæter, Inscriptioner paa Steen eller Høje angaar, da findes deraf intet her i Sognet, uden at man finder paa Veyen til Lourup, og halv — ved heneder en Deel smaa Høye, som af alle holdes

for Hedenske Begravelser. Der er ellers paa den Vey sat en Steen til Tegn, at en Mand Ao. 1646 paa Paaske-Aften, navnlig Niels Jæpsen i Winum blev ihjelslagen af Hans Toft i Døstrup ved Mølle-Dammen imellem Winum og Lourup Mark. Det skeede udi Hr. Jens Michelsens Tid, som ved hans Navn har skrevet udi de Dødes og fødtes Bog: Ut vixit, ita imigravit. [som han har levet, saa døde han].

Sognets beste Næring er Agerdyrkning, da vi i Døstrup, Drenghsted og Nørholm avler meest af Rug, Byg og Havre; Mens i Winum, Teuring, Ouerbye og Lourup avles mest af Rug og Boghvede. Agerdyrkning er dens bedste Næring item Handel og Kiobmandskab med Hæster og Stude. Fiskeri havest her kun gandske lidet af. De slags Fiske, som herude kand faaes, ere Gedder, Aborre, Aalænder og Skalle. En god Deel Aal faaes ogsaa fra Medolden.
